

โรคของปลาดุก

โรคของปลาดุกมักเกิดจากปัญหาคุณภาพน้ำในบ่อเลี้ยงไม่ดี ซึ่งอาจเกิดจากการให้อาหารมากเกินไปจนอาหารเหลือเน่าเสีย เพราะปลาดุกมีนิสัยกินอาหารที่ใหม่แล้วสำหรับอาหารเก่าที่ควรมีการเปลี่ยนถ่ายน้ำจากระดับบ่ออย่างสม่ำเสมอในปริมาณ 20 -30 % ของน้ำในบ่อแล้วนำน้ำที่พักไว้เติมลงไปให้ได้ระดับเดิมเมื่อปลาเป็นโรคแล้วจะรักษาให้หายได้ยากและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ดังนั้นวิธีที่ดีที่สุดจึงควรป้องกันไม่ให้เกิดโรค โดยวิธีต่างๆดังนี้

1. ควรเตรียมบ่อและน้ำตามวิธีที่เหมาะสมก่อนการปล่อยลูกปลา
2. ซื้อพันธุ์ปลาจากแหล่งที่เชื่อถือได้ ลูกปลาแข็งแรงปราศจากโรค
3. ไม่ควรปล่อยลูกปลาลงเลี้ยงหนาแน่นเกินไป
4. ควรหมั่นตรวจอาการของปลาอย่างสม่ำเสมอ ถ้าเห็นผิดปกติต้องรีบหาสาเหตุและแก้ไขโดยเร็ว
5. เปลี่ยนถ่ายน้ำจากระดับบ่ออย่างสม่ำเสมอ โดยเปลี่ยนถ่ายน้ำเก่าออกปริมาณ 20 - 30 % ของน้ำในบ่อ และนำน้ำที่พักไว้เติมลงไปให้ได้ระดับเดิม
6. อย่าให้อาหารจนเหลือ ให้ปริมาณพอดีในแต่ละมื้อ และระวังอย่าให้อาหารตกค้างในบ่อ

โรคที่เกิดกับปลาดุกมีอาการจากสาเหตุใหญ่ๆ 4 ประการ คือ

1. อาการติดเชื้อแบคทีเรีย อาการที่พบคือปลาจะตกเลือด มีแผลตามตัว ครีบกร่อน ตาขุ่น หนองหึง กกหูบวม ท้องบวม กินอาหารน้อย ลอยตัว
2. อาการจากปรสิตเข้าเกาะตัวปลา อาการที่พบคือ จะมีเมือกออกมามาก มีแผลตามตัว ตกเลือด ครีบเปื่อย มีจุดขาวตามตัว ตัวซีด หรือเข้ผิดปกติ ทุรนทุราย ว่ายน้ำไม่ตรง หรือควงส่วน
3. อาการจากอาหารมีคุณภาพไม่เหมาะสม การขาดวิตามินซีจะทำให้ปลามีอาการระลอกเลือดใต้คาง ลำตัวคุด กินอาหารน้อย หากขาดวิตามินบี จะทำให้ปลาว่ายน้ำตัวเกร็งและชักกระตุก
4. อาการจากคุณภาพน้ำในบ่อไม่ดี ปลาจะมีกลิ่นเหม็น น้ำขุ่นลงเร็วผิดปกติ ลอยหัว ครีบกร่อนเปื่อย หนองหึง เหงือกซีดและบวม ลำตัวซีด ไม่กินอาหาร

โรคเห็บระฆัง เกิดจากเชื้อโปรโตซัว *Trichodina* sp.

เป็นปรสิตเซลล์เดียวรูปร่างกลมๆคล้ายระฆังคว่ำ ปลาที่ถูกเห็บชนิดนี้เกาะอยู่จำนวนมากจะทำให้ผิวหนังเกิดบาดแผล ปลาจึงขบเมือกสีขาวขุ่นออกมามากคลุมตัวอยู่ การป้องกัน คือตรวจปลาก่อนที่จะนำมาเลี้ยงว่ามีปรสิตชนิดนี้ติดมาด้วยหรือไม่ ควรขังไว้ประมาณ 2 -3 วัน จนแน่ใจจึงปล่อยลงเลี้ยง

โรคตัวดำ เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย *Flexibacter colmnares*

อาการ จะมีรอยดำขาวตามลำตัวโรคนี้อักเกิดหลังจากการล้าเสี่ยงชนล้างปลา หรือ ช่วงที่อุณหภูมิของอากาศเปลี่ยนแปลงจากสูงไปต่ำ ปลาดุกที่เป็นโรคนี้อาจตายเป็นจำนวนมากอย่างรวดเร็ว

วิธีป้องกัน โดยปรับปรุงสภาพบ่อให้เหมาะสม เช่น เพิ่มปริมาณออกซิเจน และลดอินทรีย์สารในบ่อลง

โรคท้องบวม เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย *Pseudomonas* sp.

อาการ ของโรคนี้อาจจะบวมมาก และผิวหนังมีรอยข้ำตกเลือด

วิธีป้องกัน ไม่ควรปล่อยปลาปริมาณหนาแน่นเกินไป และควรให้อาหารอย่างเหมาะสม

โรคโมโหลแอโรโมนัส เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย *Aeromonas hydrophila*

อาการ ปลาที่เป็นโรคนี้อาจจะว่ายน้ำเชื่องช้าลง ว่ายน้ำออกันตรงผิวน้ำ การทรงตัวไม่ดี มีเลือดซึมออกมาจากแผล ครีบกร่อน

วิธีป้องกันโรค เช่นเดียวกับที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรียตัวอื่นๆ

โรคพยาธิปลิงใส เกิดจากพยาธิตัวแบน *Gyrodactylus* sp.

อาการ ปลาที่มีพยาธิชนิดนี้มาเกาะจะทำให้ปลามีอาการว่ายน้ำทุรนทุราย ลอยตัวผิวน้ำ กระพุ้งแก้มปิดเปิดเร็วกว่าปกติ มีแผลขนาดเล็กกระจายทั่วตัว ถ้าเป็นรุนแรงจะมองเห็นเหมือนกับว่าปลา มีขนสีขาวสั้นๆอยู่ตามลำตัว

โรคของปลานิล

1. โรคที่เกิดจากปรสิต

อาการ

- พบตามลำตัว ครีบ หรือเหงือก
- ทำอันตรายต่อเนื้อเยื่อปลาบริเวณที่ปรสิตเกาะ
- ถ้าพบที่เหงือก จะขัดขวางการแลกเปลี่ยนออกซิเจนของเหงือก
- ปลามีการขับเมือกเพิ่มมากขึ้น

การรักษา

- ปรสิตภายนอก ใช้ฟอร์มาลิน 25-50 ซีซี ต่อ น้ำ 1 ตัน สาดให้ทั่วบ่อ
- ปรสิตภายใน ใช้ยาถ่ายพยาธิผสมให้กินติดต่อกันนาน

2. โรคที่เกิดจากแบคทีเรีย

อาการ

- ไม่กินอาหาร
- ท้องบวม ภายในมีของเหลวจำนวนมาก
- วายน้ำเหลืองข้น เป็นวงกลม หรือวายเป็นบริเวณผิวหนัง
- เป็นแผลที่ผิวหนัง และกล้ามเนื้อ
- ตาโปน ขุ่นขาว

การรักษา

- โรคติดเชื้อแบคทีเรีย ใช้ยาด้านจุลชีพผสมในอาหารให้กินติดต่อกันนาน 5-7 วัน